KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 25.7.2007
KOM(2007) 447 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

Drugie sprawozdanie okresowe w zakresie Wspólnego Systemu Odniesienia

SPRAWOZDANIE KOMISJI

Drugie sprawozdanie okresowe w zakresie Wspólnego Systemu Odniesienia

1. WPROWADZENIE

Sprawozdanie to podsumowuje postępy prac nad Wspólnym Systemem Odniesienia (WSO) od czasu publikacji pierwszego sprawozdania o postępach prac w 2005 r. i stanowi realizację zobowiązania do regularnego dostarczania aktualnych informacji na temat tych prac.

2. PONOWNE USTALENIE PRIORYTETÓW W ZAKRESIE ZAGADNIEŃ DOTYCZĄCYCH PRAWA UMÓW KONSUMENCKICH

Komisja ogłosiła w swoim poprzednim sprawozdaniu, że w pracach nad WSO będzie traktować priorytetowo zagadnienia związane z umowami konsumenckimi, tak aby zapewnić ich terminowe uwzględnienie w przeglądzie acquis dotyczącego ochrony konsumentów.

Rada ds. Konkurencyjności[1] zajęła takie samo stanowisko i stwierdziła, że termin rozpatrywania kwestii bezpośrednio dotyczących przeglądu zostanie zmieniony i omówienie ich nastąpi wcześniej, niż pierwotnie zakładano. W trakcie organizacji warsztatów w roku 2006 jako priorytetowe potraktowano zagadnienia związane z prawem umów konsumenckich[2]: sprzedaż konsumencką, informacje udzielane przed podpisaniem umowy, nieuczciwe warunki, prawo do wycofania się z umowy oraz prawo do odszkodowania. Wnioski osób prowadzących badania dotyczące tych kwestii oraz dyskusje w trakcie warsztatów, w połączeniu z wynikami innych prac przygotowawczych, posłużyły jako materiał do zielonej księgi w sprawie przeglądu acquis w dziedzinie praw konsumenta, którą Komisja przyjęła 7 lutego 2007 r.

W okresie, którego dotyczy niniejsze sprawozdanie, sieć badawcza finansowana w ramach szóstego programu ramowego w dalszym ciągu prowadziła prace nad projektami służącymi przygotowaniu WSO, zgodnie z umową w sprawie przyznania dotacji.

Aby mieć pewność, że materiały powiązane z acquis dotyczącym ochrony konsumentów traktowane są w sposób priorytetowy, osoby prowadzące badania zgodziły się podzielić je na trzy kategorie:

---

[1] Rada UE ds. Konkurencyjności z 28/29 listopada 2005 r. 14155/05 (komunikat prasowy 287)

[2] W okresie, którego dotyczy niniejsze sprawozdanie, odbyło się 11 warsztatów, z czego pięć nie było poświęconych konkretnie kwestiom konsumentów: treść i skutki umowy, problemy związane z handlem elektronicznym, uprawnienia pośredników, struktura WSO, ubezpieczenia

„Przegląd acquis”: materiały dotyczące zagadnień z zakresu prawa umów, o których mowa w acquis UE dotyczącym ochrony konsumentów oraz materiały mogące uprościć, rozszerzyć lub zmienić obecne acquis dotyczące ochrony konsumentów. Na przykład, w odniesieniu do informacji udzielanych przed zawarciem umowy, oznaczało to materiał dotyczący „obowiązków związanych z informacjami udzielanymi przed zawarciem umowy”.

„Bezpośrednio powiązane”: materiały dotyczące zagadnień z zakresu ogólnego prawa umów, które bezpośrednio odnoszą się do acquis dotyczącego ochrony konsumentów, tj. pojęcia z krajowego prawa umów, które są przyjęte w acquis UE w takiej formie, w jakiej się ono obecnie znajduje. Na przykład, w odniesieniu do prawa do wycofania się, oznaczało to materiał dotyczący „czasu zawarcia umowy”.

„Podstawowy kontekst”: materiały dotyczące zagadnień z zakresu ogólnego prawa umów, stanowiące podstawowy kontekst, na którym muszą się opierać przepisy acquis UE. Na przykład, w odniesieniu do informacji udzielanych przed zawarciem umowy, oznaczało to materiał dotyczący „zasady postępowania uczciwego i w dobrej wierze”.

Materiały związane z przeglądem acquis przedyskutowano w czasie warsztatów jako priorytetowe, natomiast dyskusje nad materiałami „bezpośrednio powiązanymi” odbywały się, jeśli pozwalał na to czas. Kategoria „podstawowy kontekst” miała głównie charakter informacyjny.

Sieć ekspertów zainteresowanych stron z dziedziny WSO (sieć WSO), składająca się obecnie ze 176 przedstawicieli firm i konsumentów oraz przedstawicieli środowisk prawniczych z krajów europejskich, w dalszym ciągu działała, a jej członkowie uczestniczyli w warsztatach przedstawiając uwagi do projektów opracowywanych przez osoby zajmujące się badaniami.

Eksperci ds. prawa umów reprezentujący państwa członkowskie, zgromadzeni w ramach sieci ekspertów, spotkali się dwukrotnie.

3. KWESTIE MERYTORYCZNE WYNIKAJĄCE Z WARSZTATÓW POŚWIĘCONYCH WSO

3.1. Warsztaty poświęcone unijnemu prawu umów konsumenckich

Poniżej przedstawiono główne zagadnienia omówione w trakcie warsztatów konsumenckich. Komisja uwzględni te kwestie w procesie tworzenia WSO oraz w trakcie prac nad przeglądem acquis dotyczącego ochrony konsumentów.

Pojęcie konsumenta i przedsiębiorcy

Główne z omówionych kwestii to m.in.:

- **Osoby prawne:** zgodnie stwierdzono, że definicja konsumenta powinna obejmować tylko osoby fizyczne.

- **Transakcje mieszane:** dyskutowano możliwość uznawania transakcji mieszanych, które *częściowo* wykraczają poza sferę zawodową, za transakcje konsumenckie.

- **Współzależność pomiędzy zaproponowanymi definicjami konsumenta i przedsiębiorcy:** niektórzy eksperci zainteresowanych stron uważali, że definicje konsumenta i przedsiębiorcy powinny sobie odpowiadać i wzajemnie się wykluczać.

Nieuczciwe warunki

Omówione kwestie dotyczyły m.in.:

- **Zakresu stosowania próby nierzetelności:** omówiono uwzględnienie indywidualnie ustalanych warunków. Pomiędzy ekspertami zainteresowanych stron istniały w tej sprawie rozbieżności.

- W odniesieniu do wyłączenia z próby rzetelności **głównego przedmiotu umowy i godziwości ceny,** eksperci zainteresowanych strony uznali, że nie powinno się sprawować kontroli nad godziwością ceny zawartej w warunkach umowy.

Informacje udzielane przed zawarciem umowy

Omówiono następujące kwestie:

- **Obowiązek informowania o towarach i usługach:** eksperci zainteresowanych stron uznali za zbyt szeroką zaproponowaną ogólną zasadę wymagającą pełnego ujawniania wszystkich istotnych informacji, których strona przeciwna może potrzebować w celu podjęcia w pełni świadomej decyzji (w szczególności informacji mającej znaczenie dla oceny jakości i wydajności, których można oczekiwać) i stwierdzili, że może ona prowadzić do powstania prawnych niejasności. Podkreślili oni możliwość skupienia się na konkretnych sektorach (np. prawie umów ubezpieczeniowych, usługach finansowych).
- **Obowiązek udzielenia informacji w przypadku zawierania umowy z konsumentem będącym w szczególnie niekorzystnym położeniu:** eksperci zainteresowanych stron przyjęli ten przepis pragnąc określić, w ogólnym zarysie, okoliczności w jakich acquis nakłada na przedsiębiorstwo mające do czynienia z konsumentem obowiązek udzielania mu informacji. Przepis ten powinien być według nich wykorzystany jako podstawa lub wytyczne dla zdefiniowania katalogu najważniejszych informacji udzielanych konsumentowi przed zawarciem umowy.
- **Środki zaradcze w przypadku niespełnienia obowiązku udzielenia informacji:** eksperci zainteresowanych stron zwrócili uwagę, że konsekwencje w przypadku niewypełnienia obowiązku udzielenia informacji przed zawarciem umowy mają dla konsumentów ogromne znaczenie. W projekcie osób zajmujących się badaniami zaproponowano wydłużenie okresu możliwości wycofania się z umowy jako środka zaradczego w przypadku niewypełnienia obowiązku udzielenia informacji, gdy dotyczy to umów, z

których konsument ma prawo się wycofać. Kwestia zawarcia umowy na podstawie fałszywej lub wprowadzającej w błąd informacji nie była konkretnie omawiana w tym kontekście.

Pierwsze warsztaty poświęcone sprzedaży konsumenckiej

Omówiono następujące kwestie:

- Ewentualne rozszerzenie **pojęcia towaru** na inne rodzaje dóbr, zgodnie z tym, co przewiduje art. 1:105 projektu osób zajmujących się badaniami[3]: kilku ekspertów zainteresowanych stron stwierdziło, że należy nim również objąć *„oprogramowanie"*, a bardziej ogólnie, prawa własności intelektualnej. Komisja poprosiła osoby zajmujące się badaniami o rozważenie, na które towary należałoby rozszerzyć definicję i jak należy ją dostosować.

- **Dostawa – czas dostawy – związek z przeniesieniem ryzyka:** przedyskutowano możliwość wprowadzenia przepisów dotyczących przeniesienia ryzyka, przy czym stanowiska uczestników w tej sprawie różniły się od siebie. Przypomniano, że zagadnienie to było już burzliwie dyskutowane przez Radę w czasie przyjmowania dyrektywy 1999/44/WE w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji.

- **Punkt w czasie odpowiedni dla określenia zgodności z przepisami:** czas przeniesienia ryzyka został generalnie uznany za moment właściwy dla oceny zgodności z przepisami. Osoby zajmujące się badaniami zgodziły się wyjaśnić, że w niektórych sytuacjach, np. w przypadku uszkodzeń spowodowanych niewłaściwym opakowaniem, sprzedawca powinien być odpowiedzialny za wady, które pojawią się po czasie przeniesienia ryzyka, zgodnie z konwencją wiedeńską o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów.

Drugie warsztaty poświęcone sprzedaży konsumenckiej (środki zaradcze)

Warsztaty były poświęcone środkom zaradczym w przypadku naruszenia umowy. Omówiono m.in. następujące zagadnienia:

- **Hierarchia środków zaradczych w przypadku niezgodności z przepisami:** niektórzy eksperci zainteresowanych stron nie zgodzili się na ustalenie jakiejkolwiek hierarchii wśród środków zaradczych, ponieważ konsument powinien mieć możliwość wyboru środka zaradczego i nie powinien być zmuszony do czekania przed wypowiedzeniem umowy aż wykorzystane zostaną wszystkie inne opcje. Inni eksperci zainteresowanych stron bronili interesów sprzedających i opowiedzieli się za utrzymaniem hierarchii środków zaradczych wprowadzonej dyrektywą 1999/44/WE w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji.

- **Sytuacje, w których może nastąpić wypowiedzenie umowy:** przedyskutowano następujące pytania: jak późno może nastąpić wykonanie

[3] tj. elektryczność, informacje i dane (w tym oprogramowanie) oraz inne formy własności niematerialnej.

umowy zanim będzie mogło dojść do jej wypowiedzenia, czy rozsądne jest określanie stałego ostatecznego terminu jej wykonywania oraz jakie sytuacje uznawane byłyby za faktyczne niewykonanie umowy, jako że definicja tej koncepcji zdawała się przysparzać pewnych trudności.

- **Powiadomienie sprzedającego o wadach, które wykrył/które powinien był wykryć kupujący:** oprócz ogólnych pytań dlaczego powinno to w ogóle stanowić obowiązek oraz dlaczego skorzystanie ze środka zaradczego powinno zależeć od powiadomienia, w bardziej konkretny sposób omówiono kwestię terminu powiadomienia. Kilkoro ekspertów uznało dwa lata za możliwy do zaakceptowania okres, pozostali jednak nie.

Prawo wycofania się z umowy

Omówiono przepisy horyzontalne dotyczące *korzystania* z prawa do wycofania się z umowy i jego *skutków,* opracowane na podstawie postanowień dyrektyw dotyczących sprzedaży obwoźnej[4] i sprzedaży na odległość[5] oraz dyrektywy w sprawie korzystania z nieruchomości w systemie podziału czasu[6]. Najważniejsze kwestie dotyczyły następujących problemów:

- **Zakres stosowania:** zaproponowane zasady znajdowałyby zastosowanie zawsze, gdy strona miałaby ustawowe prawo do wycofania się z umowy. Eksperci zainteresowanych stron zwrócili uwagę, że należy wyjaśnić, iż zasady te stosują się wyłącznie do transakcji pomiędzy podmiotami gospodarczymi a konsumentami (B2C).

- **Wykonywanie prawa do wycofania się z umowy:** zgodnie z zaproponowaną zasadą, strona uprawniona do wycofania się z umowy nie powinna podawać żadnych powodów, aby móc skutecznie skorzystać ze swojego prawa, nie powinny jej też obejmować wymagania dotyczące konkretnej formy takiego wycofania. Niektórzy eksperci zainteresowanych stron zauważyli, że dla zapewnienia przejrzystości i pewności prawnej deklaracja bez konkretnej formy nie powinna być możliwa i należy zastosować minimalny wymóg zachowania takiej formy.

- **Okres wycofania:** niektórzy eksperci zainteresowanych stron zakwestionowali racjonalność wprowadzenia jednej, niezmiennej długości wszystkich istniejących okresów możliwości wycofania się z umowy i uznali zaproponowany przedział 14 dni za zbyt długi. Niektórzy argumentowali za utrzymaniem obecnych różnic w tym zakresie.

- **Ostateczne terminy wycofania się z umowy:** większość ekspertów zainteresowanych stron poparła potrzebę wprowadzenia ostatecznego terminu wykonania prawa do wycofania się z umowy, tak aby chroniona była pewność prawna po stronie podmiotów gospodarczych.

---

4 Dyrektywa Rady 85/577/EWG z 20 grudnia 1985 (Dz.U. L 372 z 31.12.1985, str. 31);

5 Dyrektywa 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. (Dz.U. L 144 z 4.6.1997, str. 19);

6 Dyrektywa 94/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 1994 r. (Dz.U. L 280 z 29.10.1994, str. 83);

Prawo konsumentów do odszkodowania oraz odpowiedzialność producentów

Najważniejsze z omówionych kwestii to:

- **Pojęcie całkowitej odpowiedzialności a pojęcie winy:** zaproponowana wykładnia pojęcia całkowitej odpowiedzialności z pewną liczbą sytuacji będących podstawą do usprawiedliwienia podjętych działań (wina ofiary, wina osoby trzeciej lub siła wyższa) została zakwestionowana przez niektórych ekspertów zainteresowanych stron, którzy uważali, że element winy powinien stanowić warunek odpowiedzialności za szkody.

- **Uwzględnienie braku przyszłych zysków i strat o charakterze niepieniężnym:** większość ekspertów zainteresowanych stron zgodziła się, że pojęcie szkody powinno obejmować rzeczywiste straty oraz utratę przyszłych zysków. Nie osiągnięto natomiast konsensusu co do kwestii, czy pojęcie szkody powinno obejmować również straty niepieniężne.

- **Odpowiedzialność producentów:** problem ten uznano za ważny, ponieważ obecnie większość transakcji ma charakter transgraniczny i konsumenci rzadko zamieszkują w tym samym kraju, gdzie mieści się siedziba producenta (lub sprzedawcy) zakupionego towaru. Stwarza to jednak wiele prawnych i praktycznych trudności. Według ekspertów zainteresowanych stron, konsument powinien mieć możliwość wykonania swoich praw tylko w odniesieniu do producenta, a nie przeciwko każdemu pośrednikowi w łańcuchu transakcji. Eksperci zakwestionowali fakt, że pośrednicy i przedstawiciele producenta zarejestrowani w państwie członkowskim konsumenta mogliby być również pociągani do odpowiedzialności. Pozostałe z podniesionych kwestii dotyczyły m.in. ciężaru dowodu, ostatecznego terminu skorzystania przez konsumenta z jego praw oraz odpowiedzialności w przypadku sprzedaży towaru pochodzącego z drugiej ręki.

3.2. Warsztaty poświęcone innym zagadnieniom acquis UE dotyczącego prawa umów

Zanim acquis dotyczące ochrony konsumentów uznano za priorytetowe, odbyło się kilka spotkań warsztatowych poświęconych acquis w zakresie prawa umów nie dotyczącego bezpośrednio konsumentów. Poniżej przedstawiono główne zagadnienia omówione w trakcie warsztatów:

Prawo ubezpieczeniowe

Poniższe punkty wymieniają niektóre z poruszonych kwestii:

- **Obowiązek ujawnienia informacji (zgłaszający):** odbyła się dyskusja poświęcona temu, na kim spoczywa odpowiedzialność w zakresie obowiązku ujawnienia informacji. Niektórzy eksperci zainteresowanych stron uważali, że to ubezpieczyciel powinien zadać wszystkie właściwe pytania, inni z kolei twierdzili, że zgłaszający powinien mieć obowiązek ujawnienia wszystkich informacji, które są istotne, a których nie zażądano. Argumenty wprowadzały równowagę pomiędzy ogromnym, obejmującym wszelkiego rodzaju pytania formularzem, a ryzykiem, że zgłaszający nie zostanie objęty ubezpieczeniem,

jeśli zapomni wspomnieć o czymś, co uznawane jest za istotne, przy czym oba te problemy mogłyby stanowić utrudnienie dla osób wykupujących potrzebne im ubezpieczenie.

- **Obowiązek ujawnienia informacji (ubezpieczający):** projekt osób zajmujących się badaniami wymagał od ubezpieczającego wskazania rozbieżności pomiędzy zakresem ubezpieczenia oczekiwanym przez zgłaszającego a tym, który został zaoferowany. Wielu ekspertów zainteresowanych stron uważało, że nakładało to obowiązek udzielania porad, co byłoby kosztowne i niepożądane. Wprowadzało to również znaczący stopień subiektywności. Eksperci zainteresowanych stron przychylili się do obowiązku objaśnienia polisy, pozostawiając zgłaszającemu decyzję, czy jest ona dla niego odpowiednia.

- **Ostateczne terminy unieważnienia umowy:** eksperci zainteresowanych stron zgodzili się zasadniczo, że zaproponowany termin miesięczny na anulowanie umowy w przypadku niedotrzymania obowiązku ujawnienia informacji był zbyt krótki i stwierdzili, że w przypadku nieuczciwego niedotrzymania warunków nie powinno się stosować żadnych ograniczeń czasowych.

Handel elektroniczny

Poniżej przedstawiono niektóre z omówionych punktów:

- **Umowy dotyczące niezamówionych towarów lub usług:** osoby zajmujące się badaniami i eksperci zainteresowanych stron zastanawiali się, czy zakaz dostarczania konsumentom niezamówionych towarów lub usług, gdy taka dostawa wiąże się z żądaniem zapłaty, powinien stosować się również do umów typu B2B.

- **Prawo do wycofania się z umowy:** eksperci zainteresowanych stron stwierdzili, że definicje zawarte w przepisie nie były wystarczająco dopracowane i że przepis powinien zostać opracowany na nowo. Poparto propozycję prawa do wycofania się z umowy w ciągu 14 dni. Zakwestionowano propozycję uwarunkowania wykonania tego prawa od chęci konsumenta do poniesienia swoich wydatków. Zastanawiano się, czy prawo to powinno się stosować również do umów typu B2B.

- **Definicja „otrzymania, wysłania i przekazania" w komunikacji elektronicznej:** osoby zajmujące się badaniami i eksperci zainteresowanych stron omawiali kwestię tego, w jakim konkretnie momencie wiadomość powinna być uważana za wysłaną lub otrzymaną. Uczestnicy doszli do wniosku, że należy zebrać więcej informacji i że pod uwagę należy wziąć międzynarodowe instrumenty w obszarze handlu elektronicznego.

3.3. Warsztaty poświęcone ogólnemu prawu umów

Poniżej przedstawiono główne zagadnienia omówione w trakcie warsztatów poświęconych ogólnemu prawu umów. Komisja uwzględni te zagadnienia w procesie opracowywania WSO.

Treść i skutki umowy

Poniżej przedstawiamy niektóre z poruszonych kwestii:

- **Stwierdzenia powodujące powstanie zobowiązań umownych:** eksperci zainteresowanych stron wyrazili potrzebę jasnego zdefiniowania, kiedy stwierdzenie „*powoduje powstanie zobowiązania umownego*". Dyskutowano, czy zaproponowany przepis, w zakresie, w jakim dotyczył wiążących oświadczeń sprzed zawarcia umowy związanych z jakością lub wykorzystaniem towarów i usług, powinien obejmować tylko transakcje B2C, czy także B2B.

- **Warunki umowy:** Omówiono charakter i skutki dorozumianych warunków umowy. Eksperci zainteresowanych stron sugerowali, że należy unikać nieprecyzyjnych przepisów. Osoby zajmujące się badaniami wskazały, że w tym przepisie niejasność nie byłaby szkodliwa, jako że miał być on domyślną zasadą dla umów, w których nie ma dorozumianych warunków dla konkretnych umów w konkretnym prawodawstwie.

- **Klauzula na rzecz osoby trzeciej:** omówiono zagadnienie skutków umowy na rzecz osoby trzeciej i wyciągnięto wniosek, że konieczne jest dalsze zastanowienie się nad okolicznościami, w jakich osoba trzecia może polegać na tejże klauzuli.

Uprawnienia pośredników

Osoby zajmujące się badaniami wskazały, że projekt dotyczący uprawnień pośredników powinien zostać zmieniony, tak aby odzwierciedlał rozwój sytuacji w państwach członkowskich w ostatnim okresie i by ewentualnie uwzględnić w nim konkretne zasady ochrony konsumentów. W czasie warsztatów omówiono kilka innych kwestii, w szczególności:

- **Stosowanie terminów „*pośrednik*" i „*przedstawiciel*":** eksperci zainteresowanych stron wskazali potrzebę stworzenia spójnej terminologii i stosowania terminów wyłącznie w znaczeniu, w jakim zdefiniowano je w WSO. Osoby zajmujące się badaniami wyjaśniły, że załącznik do WSO będzie zawierał wykaz definicji stosowanych terminów.

- **Rozróżnienie pomiędzy przedstawicielstwem bezpośrednim i pośrednim:** Osoby zajmujące się badaniami wyjaśniły, że wyłącznie bezpośredni przedstawiciel może zobowiązać mocodawcę, jako że działa *w jego imieniu*, natomiast pośredni przedstawiciel działa *na jego rachunek.* U podstaw przedstawicielstwa pośredniego leży ochrona mocodawcy, na przykład w przypadkach, gdy przedstawiciel stanie się niewypłacalny po zawarciu umowy. Niektóre zainteresowane strony zakwestionowały użyteczność tej zasady. Uczestnicy doszli do wniosku, że należy zgłębić kwestię interesów, które są warte ochrony w przypadkach niewykonania umowy przez przedstawiciela lub jego niewypłacalności.

4. STRUKTURA WSO – WYNIKI WARSZTATÓW Z UDZIAŁEM ZAINTERESOWANYCH STRON I PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Wstępne dyskusje nad strukturą WSO odbyły się w trakcie dwóch spotkań warsztatowych, jednego z udziałem ekspertów zainteresowanych stron, a drugiego z udziałem ekspertów państw członkowskich. W czasie warsztatów z udziałem ekspertów zainteresowanych stron zorganizowanych 29 listopada 2005 r. pojawił się konsensus co do tego, że WSO powinien obejmować tematy bezpośrednio powiązane z istniejącym acquis UE w zakresie prawa umów w połączeniu z zagadnieniami ogólnego prawa umów, które są istotne dla *acquis.* Eksperci zainteresowanych stron zażądali również większej ilości definicji i wskazali potrzebę zapewnienia alternatywnych sformułowań pewnych definicji/zasad wzorcowych. Wreszcie eksperci zainteresowanych stron stwierdzili, że rozróżnienie pomiędzy B2B a B2C powinno być jaśniej wyrażone w projekcie WSO.

Eksperci państw członkowskich doszli do podobnych, z drobnymi różnicami, wniosków podczas warsztatów 9 grudnia 2005 r. Większość państw członkowskich pragnęła uwzględnić prawo umów konsumenckich w połączeniu z elementami ogólnego prawa umów, które są istotne dla acquis w zakresie ochrony konsumentów. Niektóre z państw chciały także uwzględnić inne zagadnienia z zakresu ogólnego prawa umów, natomiast inne pragnęły skupić się wyłącznie na acquis dotyczącym ochrony konsumentów.

5. WKŁAD W PRACE PRZYGOTOWAWCZE

5.1. Wkład Europejskiego Forum Dyskusyjnego

Pierwsze Europejskie Forum Dyskusyjne, którego gospodarzem była brytyjska prezydencja Rady i Komisja, i które po raz pierwszy zgromadziło osoby zajmujące się badaniami, sieć WSO, sieć ekspertów państw członkowskich, wysokich rangą przedstawicieli środowisk biznesowych i konsumenckich, a także ministrów, wysokich rangą urzędników oraz posłów do Parlamentu Europejskiego, odbyło się 26 września 2005 r. w Londynie. Konferencja ta potwierdziła konieczność uznania za priorytetową pracy nad WSO, tak by mógł on stanowić skutecznie pierwszy wkład w przegląd acquis UE dotyczącego ochrony konsumentów.

W następstwie pierwszej konferencji 26 maja 2006 r. zorganizowano w Wiedniu Drugie Europejskie Forum Dyskusyjne, którego gospodarzem była austriacka prezydencja Rady i podczas którego po raz kolejny potwierdzono wsparcie dla idei skoncentrowania się na kwestiach dotyczących konsumentów w UE. Osiągnięto również porozumienie co do tego, że WSO powinien uwzględniać także tematy z zakresu ogólnego prawa umów. W czasie trzeciego Europejskiego Forum Dyskusyjnego, którego gospodarzem była niemiecka prezydencja Rady i które odbyło się 1 marca 2007 r. w Sztutgarcie, prezydencja doszła do wniosku, że istnieje powszechne poparcie dla WSO dające europejskim legislatorom narzędzia takie jak acquis UE, i że decyzje dotyczące treści WSO stanowią ważną kwestię do politycznej refleksji.

5.2. Wkład ze strony innych instytucji

5.2.1. Rada:

W swoich wnioskach z 29 listopada 2005 r. Rada ds. Konkurencyjności przychyliła się do podejścia przyjętego w Pierwszym sprawozdaniu z postępów prac, a w szczególności do ustalenia priorytetów zagadnień związanych z przeglądem acquis dotyczącego ochrony konsumentów. Podkreśliła ona potrzebę pracy *„nad skoncentrowaniem się na kwestiach praktycznych w celu zapewnienia konsumentom i przedsiębiorcom prawdziwych korzyści”* oraz potrzebę *„uznania różnic pomiędzy umowami typu przedsiębiorca – konsument (B2C) a przedsiębiorca – przedsiębiorca (B2B)”*. Rada przyjęła również z zadowoleniem zapewnienie Komisji, że nie planuje ona zgłoszenia propozycji Europejskiego Kodeksu Cywilnego.

5.2.2. Parlament Europejski

Parlament Europejski (PE) przegłosował 23 marca 2006 r. rezolucję, w której z zadowoleniem przyjął pierwsze sprawozdanie z postępów prac oraz wyraził swoje poparcie dla projektu WSO. PE podkreślił potrzebę tego, by prace nad WSO *„toczyły się według wytycznych określonych przez prawodawstwo WE”* i stwierdził, że WSO będzie mógł być ostatecznie przyjęty dopiero po uzyskaniu zgody politycznej PE i Rady. PE wezwał Komisję do działania w jak najściślejszej współpracy z Parlamentem na każdym etapie opracowywania WSO i do konsultowania się z Parlamentem w szczególności w odniesieniu do projektu struktury WSO oraz przed podjęciem jakichkolwiek innych środków planowania. Podobnie jak Rada, PE wezwał Komisję do rozróżnienia przepisów prawnych stosowanych wobec sektorów B2B i B2C oraz do ich systematycznego oddzielania.

Wreszcie w rezolucji ogłoszono utworzenie parlamentarnej grupy roboczej składającej się z członków Komisji Prawnej PE oraz Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów. Jest to grupa robocza, która tworzy forum dyskusyjne zajmujące się tematami poruszanymi przez osoby zajmujące się badaniami i ekspertów zainteresowanych stron, dla których to tematów należy według PE zastosować wytyczne polityczne. Spotkania grupy roboczej przygotowywane są przez zespół ds. projektu składający się z urzędników PE. Komisja bierze udział w tych spotkaniach. Jak dotąd odbyło się kilka spotkań. Wśród omówionych tematów znalazły się takie kwestie, jak pojęcie konsumenta i przedsiębiorcy oraz nieuczciwe warunki umów.

W odpowiedzi na zawarty w rezolucji wniosek PE dotyczący opracowania schematu działań, który będzie jasno określał wszystkie strony zaangażowane w proces WSO, Komisja opracowała schemat zamieszczony w załączniku.

7 września 2006 r. PE przyjął kolejną rezolucję dotyczącą europejskiego prawa umów, w której wyraził poparcie dla opracowania szerokiego projektu WSO uwzględniającego kwestie ogólnego prawa umów, a nie tylko prawa umów konsumenckich, które Komisja powinna kontynuować równolegle z przeglądem acquis.

6. PODSUMOWANIE

W zakresie, w jakim dotyczy to prawa umów konsumenckich UE, istotne wnioski WSO zostaną w stosownych przypadkach włączone do przeglądu acquis UE dotyczącego prawa umów konsumenckich, któremu poświęcona jest zielona księga przyjęta przez Komisję 7 lutego 2007 r. Zielona księga opisuje opcje ewentualnego przeglądu acquis dotyczącego prawa umów konsumenckich.

Według pierwotnej koncepcji, WSO ma stanowić instrument, czy też podręcznik dla Komisji i prawodawcy wspólnotowego, wykorzystywany w trakcie przeglądu istniejących i przygotowywania nowych przepisów w zakresie prawa umów. Aktualne ramy czasowe określone dla przygotowań przewidują, że osoby zajmujące się badaniami przedstawią swój projekt WSO przed końcem 2007 r. Komisja będzie musiała bardzo uważnie wybrać te części projektu, które będą odpowiadały wspólnym celom legislacyjnym. Proces selekcji będzie musiał być przeprowadzony w drodze konsultacji z innymi instytucjami i zainteresowanymi stronami. Komisja dopilnuje, by części projektu badania wybrane do WSO (i ewentualnie zmodyfikowane) były spójne między sobą i z wynikami zielonej księgi. Po przeanalizowaniu wyników procesu konsultacyjnego, opracowaniu własnego projektu WSO i przeprowadzeniu oceny jego wpływu, Komisja mogłaby przedstawić swoje rozwiązania w formie białej księgi.

Oddzielny temat dotyczy jednak zakresu WSO, który należy ustalić teraz, tak by móc kierować przyszłymi pracami nad WSO, biorąc pod uwagę w szczególności, w jak odległej przyszłości prace nad WSO będą musiały objąć również tematy dotyczące innych obszarów acquis UE dotyczącego prawa umów oraz bezpośrednio powiązanych kwestii ogólnego prawa umów w uzupełnieniu prawa umów konsumenckich.

W czasie prac nad WSO i trwającego procesu konsultacyjnego, kilka głosów (eksperci sieci WSO, kilka państw członkowskich) poparło uwzględnienie niektórych zagadnień dotyczących ogólnego prawa umów istotnych dla istniejącego acquis w zakresie prawa umów.

Parlament Europejski, w swoich rezolucjach z 2006 r., zwrócił już uwagę na wagę tego projektu i wezwał Komisję jako całość do brania udziału w tych pracach. Wezwał on również Komisję do wykorzystania trwających prac badawczych, tak by później ich wyniki posłużyły w celach niezwiązanych ściśle z acquis dotyczącym ochrony konsumentów przy opracowywaniu systemu prawa cywilnego UE. W swojej wrześniowej rezolucji Parlament ponownie podkreślił swoje poparcie dla przygotowań szerokiego projektu WSO dotyczącego ogólnego prawa umów wykraczającego poza obszar ochrony konsumentów, które Komisja powinna kontynuować równolegle z przeglądem acquis.

Komisja uważa WSO za lepszy instrument prawny. Jest to zadanie długoterminowe, którego celem jest zapewnienie spójności i dobrej jakości prawodawstwa w obszarze prawa umów. System będzie używany jako źródło jasnych definicji terminów prawnych, fundamentalnych zasad i spójnych nowoczesnych przepisów prawa umów w czasie przeglądu istniejącego i przygotowywania nowego prawodawstwa sektorowego, tam gdzie będzie na to zapotrzebowanie. Jego zadaniem nie jest

harmonizacja prawa prywatnego ani europejskiego kodeksu cywilnego na szeroką skalę.

Z uwagi na zainteresowanie Rady i Parlamentu oraz ich wolę aktywnego zaangażowania w projekt, stosownym byłoby, aby Komisja znała stanowisko obydwu instytucji. PE przedstawił już swoją opinię na ten temat poprzez swoje rezolucje. Przedkładając niniejsze sprawozdanie okresowe Radzie, Komisja oczekuje teraz jej opinii w zakresie pozostałych prac nad WSO, które mogłyby objąć kilka warsztatów poświęconych innym aspektom acquis w zakresie prawa umów, takim jak wymagania w zakresie informacji, marketingu i dystrybucji w prawodawstwie dotyczącym usług finansowych, czy też opóźnień w wypłatach pieniędzy (w tym kwestia klauzul zatrzymania tytułu własności). W czasie warsztatów można by również omówić takie zagadnienia ogólnego prawa umów, jak wymagania formalne, ważność i interpretacja umowy w przypadku oszustwa, błędu i niewłaściwej interpretacji.

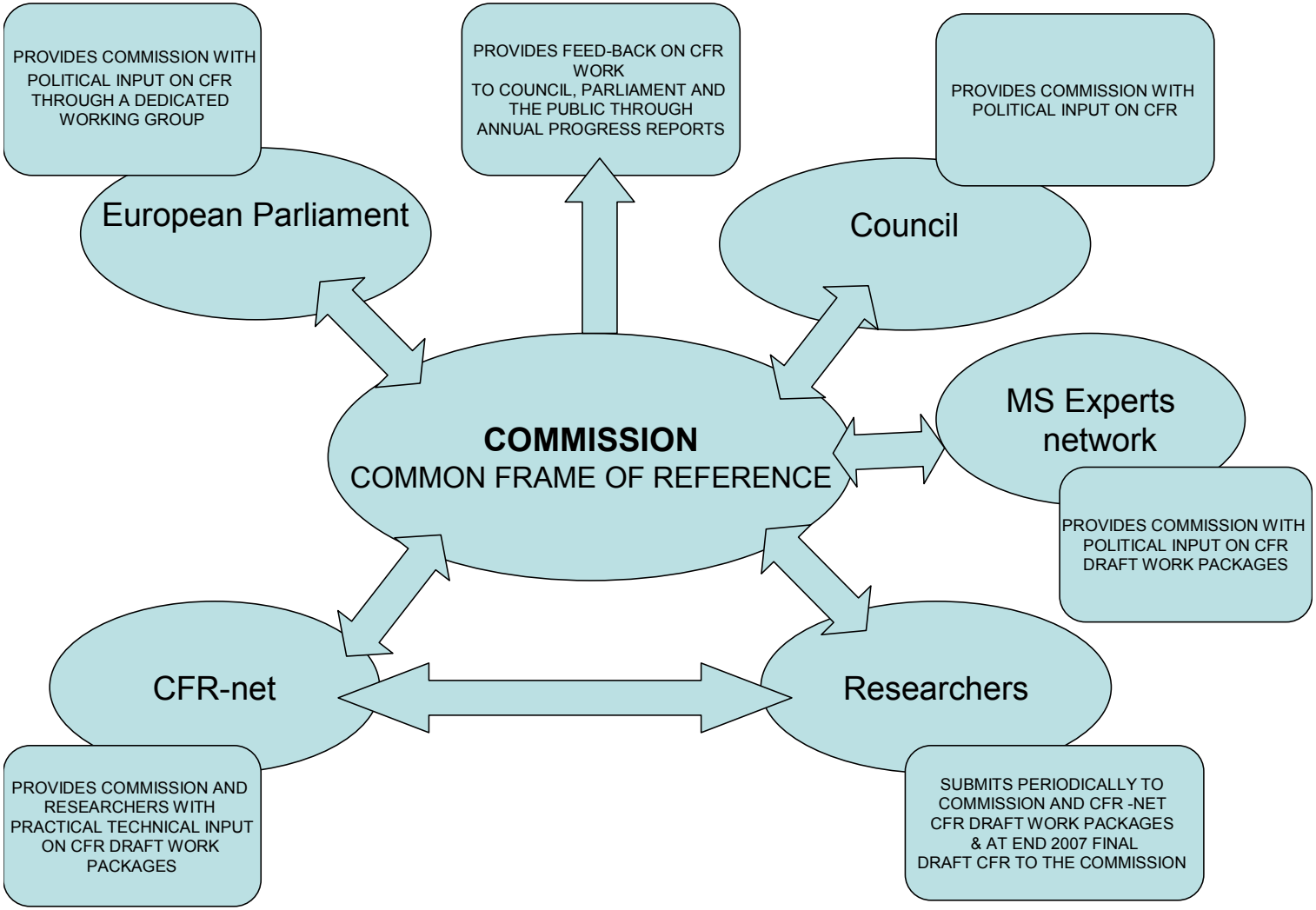
PROVIDES COMMISSION WITH POLITICAL INPUT ON CFR THROUGH A DEDICATED WORKING GROUP
PROVIDES FEED-BACK ON CFR WORK TO COUNCIL, PARLIAMENT AND THE PUBLIC THROUGH ANNUAL PROGRESS REPORTS
PROVIDES COMMISSION WITH POLITICAL INPUT ON CFR
European Parliament
Council
COMMISSION
COMMON FRAME OF REFERENCE
MS Experts network
PROVIDES COMMISSION WITH POLITICAL INPUT ON CFR DRAFT WORK PACKAGES
CFR-net
Researchers
PROVIDES COMMISSION AND RESEARCHERS WITH PRACTICAL TECHNICAL INPUT ON CFR DRAFT WORK PACKAGES
SUBMITS PERIODICALLY TO COMMISSION AND CFR -NET CFR DRAFT WORK PACKAGES & AT END 2007 FINAL DRAFT CFR TO THE COMMISSION